

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Sermo Ad Iuvenes , @Qvi sacris ordinibus iniciari, &
examini se submittere petunt**

Wimpfeling, Jakob

Argentorati, 1514

VD16 S 6012

Celeberrimo facrae theologiae licenciato Iacobo Vuimphelingio Hicrony,
Gebuilerius, S.D.

[urn:nbn:de:bsz:31-290147](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-290147)

Celeberrimo sacrae theologiae licenciato Iacobo
Vuinphelingio Hierony. Gebuilerius, S.D.

Orationē illam Eboracēsis Cancellarij sacris ordinibus iniciandorū exhortatoriā, cū adiuncto epistolio tuo (dulcissime præceptor) nō sine maxio animi mei recreamento, crebrius pellegēdo reuoluī, illic quippe, si purgatas auras, & linceos adhibuerimus oculos, quales in diuinarū administrationē sacramentorū (omni vel odio, fauore aut cognatione semotis) admitti expediat, examinatores ipsi scitissime admonemur, discent & istic ordinari cupientes, ne illotis (vt aiunt) manibus, tam regale, tanq; arduū sacerdotale fastigiū aggredi psumant, verū in clericalē venturi sortē, a pueritia totius adulescentiæ & iuuentutis florē, virtutibus, p̄bis moribus, literis ac decenti corpis cultu exornēt, quo cōtinuata recte viuendi exercitatione, consuetudo quædā (quam habitū aiunt) suborta, nec virilē deserat ætatē. bonum (vates iquit) est viro, si portauerit iugū dñi ab adulescētia sua. quid, precor, aliud hoc iugo significat, quā studiosa, & exēplaris vita, qua scilicet ne dū homo intra se pficit, verū & p̄xius edificat, quod iugum, & si primo cōgressu laboriosissimū sit, suauitatē nihilosecius redolet iucundissimā, virtute quidē nihil dulci⁹, nihil p̄ciosius, nil deniq; optabilius, hæc nanq; sola diuificat, Heroas procreat, ac immortales homīes reddit. Cuius dulcedinē nec pessimus quisq; nō appetit. nam cū omne bonū appetibile, itē virtus bonū sit, & ipsam appeti cōgruit, tale iugū quanq; christianos deceat oēs, clericos tñ, & sacris iniciādos veluti diuinæ sortis ascriptitios præcipue cōcernit, Hi quidem in ecclesiæ dei ministros electi, si quid pro humane fragilitatis imbecillitate liberius deliquerint, graui⁹ ob

Habitus

Quid p̄
iugū dñi
significet

Virt⁹ la
boriosa.

Virtutis
effectus.

Iuuenal.

Christus
in euang.
gelio.

proximi scandalum peccant. Nam vt Iuuenalis cecinit,
Ome animi vitiū tanto cōspecti^o in se crimē habet, quā
to qui peccat maior habetur. In hosce Christus Saluator
noster horrendo inuehit verbo, Melius (dicens) esset illi,
vt suspendere^t mola asinaria in collū eius, & demergere
tur in profundū maris. Quocirca sacerdotali decuria a
scribi petentes, perpetuā honesta cōuersationis gerant
cūrā, quā nisi multo sudore, ac exercitio a iuuetute indu
xerint, viri raro, aut vix adipiscenē, Horatio siquidē au
thore, Sincerū est nisi vas quodcunq; infundis acescit,
Et mox subinfert, Quo semel est imbuta recens ser
uabit odorem Testa diu.

Horatius
ep̄la ij. li.
primi.

Obijcies fortassis quosdam
nondū clericos, fuisse insolētissimos, verū sacerdotali cō
scriptos albo, pudicitia, castitatis, sobrietatis, ceterarūq;
virtutū extitisse obseruātissimos, non diffiteor, id tamen
haud vulgari sancti Pneumatis opus non oibus speran
dum dixi, quocirca hallucinant, qui optimas iuuetutis,
& adulescētia suā horulas male collocantes, segniciei,
gula, torpori, ludo, Veneri, aut ceteris mūdi vanitatib⁹,
neglecta minerua, in seruiēres, tandē spiritu, nescio quo
impulsi, sacris iniciari anhelātes, quēpiam p̄ceptorū mer
cant, cuius auspicio in vnus, duorū aut triū mensū spa
cio, veluti aethnæis fornacibus Cyclopū elimati, mani
bus dedolari, erudiri, ac expoliri possint. Libuit in tales
cū Lucretio exclamare. O stultas hoīm mētes, o pectora
caeca. Quare ordinādi sepius Dathan, Chore, & Aby
ron interitus secū repetāt, quod cū indigni sacrificare p̄
sumpserint, viui absorpti sint. Studeāt p̄terea per ostiū,
& nō aliunde istud ouile ingredi, nā qui aliunde, & non
per ostiū intrat, fur est, & latro, Per ostiū intrant, qui or
dinari cupiētes, nec suo, nec aliōz studio, examinatores
precibus, minis, muneribus, aut quouis alio pacto, mul

Lucreti⁹.

Dathan
chore &
Abyron.

in istis
libris
ostendit

tere, terrere, corrumpere, seu a recti iudicij tramite flectere
conant. Latentia impedimēta ceu sunt nataliū, & ætatis
defectus, membroꝝ deformitas, lepra, Hercules mor-
bus, homicidiū, infamia, coniugiū, bigamia, seruitus, &
cætera id genus, quibus a sacris ordinibus ex canonū sta-
tutis repellunt, non celant qui titulo sufficienti, & qui-
dem nō simoniace adepto prouisi comparent. Dij boni,
quanta fraus? quot doli, quæ piuria? quot simoniaci cō-
tractus? in hoc titulorū aucupio timēdi? videant quorū
interest, iudices examinis decipere potes, deū vero cor-
da, & renes scrutantē falles nequaquā. consciētia tua mil-
le testes, dies ac noctes te crucia bit, animū tuū veluti Ti-
cyanū iecur, perpetuo vulturis morſu impetitū corrodet
Sciscitabat Agrippina Neronis mater super prolis fato
Mathematicos, qui ipm aliquādo imperaturū responde-
runt, verū cum maxio matris incōmodo. subiunxit A-
grippina, modo imperet? O stultā mulierē Horeſte inſa-
niorē, quæ mori non abhorret, modo filius domineſt. Ti-
meo nec hodie huiusmodi deesse parentes, qui vt filios
suos citius in sacerdotali fastigio cernant, vel superbia,
vel auaricia ducti, quo iure, quaq; iniuria, beneficijs, nu-
merata pecunia pēſionibus etiā sine apostolica sedis in-
dulto redemptis, prouidēt, defectus subtrahēt, ac interdū
debitā ætatem nō sine maxima animarū suarū pernicie
mentiunt. In qua re, tum ordinandi, tum examinatores
cautius pſpicere tenent. Restat & temera quorundā ob-
seruanda stoliditas, qui Romanas vix balbutientes lites
ras, Grammatices indocti, presbyteratus ordine insigniri
presumūt, nec simplici sacerdotio contenti, etiā curatas
ecclesias, vel populosas assumere, illas regere, cōcionari,
reatus subditoꝝ audire, sacramēta ministrare nō erubescunt.
Hi cum scripturas intelligentiā habeant nullā,

C iij

Impedi

mēta or-
dinum

oibꝝ

Agryp

pina Ne

ronis ma

ter.

Agryp

pina Ne

ronis ma

ter.

Pensio

nū redē

ptores.

Indo

cti

curati.

Notent

indocti

curati.

curati.

quo pacto inter lepram, & lepram discernent, oēs indistinctim absoluti, nihil differentiae inter reseruos & non reseruos casus habentes. De restitutionibus precor a subditis consulti qd respondebunt. Hinc abominabilis animarum perditio, hinc totius cleri cōtemptus suboritur. vnus quidē culpa in multos etiā innocētes diffunditur. quo circa, ordinari cupientes, exhortamur, ac per misericordiae dei nostri viscera obsecramus, nisi Grammatices fundamēta perfecte iecerint, nisi scripturas sobrie intelligere, intellectas alijs interpretari, vitæ q̄ sanctimonía p̄esse possint, sacris iniciari, curandarūq; animarum regimē subire cōtendant minime. p̄cibebat Salominius ille Solon, Cum primū didiceris regi, tūc regito. nam rector populi pri⁹ se quā populū rectificare debet, alioqui erit velut is, qui curuā vmbra rectificare voluerit prius quā virga vmbra curuā faciens recta fiat. Dic Sodes, quo pacto alios reget, qui nihil literarū, & morū didicerit, & hodie literarū indoctissimus discere erubescit, e pumice certo aquā, aut ab asino lanā postulabunt illi⁹ doctrina imbui sperātes. Nemo igit̄ sacrarū literarū ignarus ordinari p̄sumat, sacras appello literas, quibus Romana ecclesia in diuinis vtitur officijs, quales sunt epistolæ Pauli, Euāgelia, Collectæ, Hymni, Sequentiæ & cætera id genus Politiorē tamen Aethnicorū, & poetarū, & Historiographorū latinitatē approbo, dū modo illi citra sacrarū literarū intellectus contemptū incūbas fertur diuū Hieronymū ante tribunal Christi, non quod Ciceronē ceterosq; legisset Aethnicos, verū quia nimis quod ecclesiae debuerat distulit vapulasse. Sunt profecto hec artes meretriceae nimis nōnunq; legentē remorantes, & nisi sobrius lector adfuerit, plus veneni, quam mellis clanculū suffundunt. Quare huic toxico sacro

Quæ do-
ctrinacu-
ratos de-
ceat.

Solonis
dictum.

Adagiū.

Poetas
nō negil-
gendos.

Hierony-
mi casti-
gatio,

sancti Lateranense concilio, sancti Spiritus impulsu p
cul dubio in vrbe Roma, Sanctissimo in Christo patre,
ac dño nostro, dño Leone Papa decimo, illi presidente
celebratū, medicari deliberās, philosophiā, ac poesi par
cius, & citra christiana religionis iacturā, maturius san
cinit in cumbendū, cuius decreti bullae in octaua sessio
ne iam dudum lectae tenorē, huic nostrae subnectendum
duximus epistolae. Accuratius igit ordines adituri pro
spiciant quo competentē suo cū ordini, tum sacerdotio
doctrinā adepti, honesta cōuersatione ceterisq; ad hunc
statum necessarijs praefato sermone copiose diuulgatis,
non deficiāt, ne rationē negociationis suae altissimo red
dituri talentū sibi creditū, nullo cum foenore afferentes,
ignominiose ligatis manibus, & pedibus in gehenne iz
gnis tenebras eiciant, quod si quid incultius ex hoc no
stro epistolio colēdissime praceptor proditū sit tuae cen
sure, emaculandum, & corrigendum subiicimus, Vale
ex aedibus nostris, x. die Septēbris Anno M. D. XIII.

Poeta gentilis.
Semper pauper eris, si pauper es Emiliane.
Nullis dantur opes nunc, nisi diuitibus.
Alludit poeta christianus.
Mos est praelatis, praebendas non dare gratis.
Ast bene nūmatis, vel eorum sanguine natis.

Quod
vult
vult
vult

an
an

an

Poeta
no
no

no
no
no